

Практичне заняття 2. Спілкування як соціально-психологічний феномен
Сутність спілкування. Структура процесу спілкування. Перцептивний аспект спілкування. Комунікативний аспект спілкування. Інтерактивний аспект спілкування. Моделі спілкування. Культура слухання.

Методичні вказівки

Комунікативна сторона спілкування проявляється через дії особистості, свідомо орієнтовані на їх смислове сприйняття іншими людьми.

Інтерактивна сторона спілкування (від англ. - взаємодія) являє собою взаємодію (і дія) людей в процесі міжособистісних відносин.

Перцептивна сторона спілкування (від лат. - сприйняття) проявляється через сприйняття і оцінку людьми соціальних об'єктів (інших людей, самих себе, груп, інших соціальних спільнот).

Всі сторони спілкування взаємопов'язані і взаємозумовлені.

Спираючись на концепцію А. А. Леонтьєва, перерахуємо основні структурні компоненти спілкування:

- предмет спілкування - це інша людина, партнер але спілкуванню;
- потреба в спілкуванні полягає в прагненні людини до пізнання й оцінки інших людей, а через них і з їх допомогою - до самосвідомості, до самооцінки;
- мотиви спілкування - те, заради чого воно здійснюється;
- дії спілкування - це цілісний акт, адресований іншій людині (дві основні категорії дій - ініціативні і відповідні);

Розрізняють два види слухання: нереклексивне і рефлексивне

У першому випадку йдеться про уважне слухання з мінімальним мовним втручанням. Нерідко це допомагає людям виразити свої почуття. Інколи таке слухання називають мінімальною підтримкою. Нереклексивне слухання варто застосовувати тоді, коли співрозмовникові важко передати свої почуття (наприклад, він дуже схвилюваний) або коли бар'єром у спілкуванні стає різний статус партнерів. Рефлексивне слухання передбачає регулярне використання зворотного зв'язку з тим, щоб досягти більшої точності в розумінні співрозмовника. Для цього вживаються запитання-уточнення. Вони допомагають виявити значення, "закодовані" в словах-повідомленнях. Використовуючи мовленнєвий етикет, загальноживані слова, ми вкладаємо в них особистісний зміст. Перевірка правильності того, що почуто, дає змогу не приписувати партнерові якихось власних думок, почуттів і установок щодо конкретного питання.

Рекомендована література

Базова:

1. Абрамович С. Д. Риторика / С. Д. Абрамович, М. Ю. Чікарькова. – Львів, 2001.
2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник / Ф.С. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 342 с.
3. Гриценко Т.Б. Етика ділового спілкування: навч. пос. / за ред. Т.Б. Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.

4. Джонсон Девид В. Соціальна психологія: тренінг міжособистісного спілкування / Девид В. Джонсон; пер. з англ. В. Хомика. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2003. – 287 с.

5. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посіб. / В. М. Манакін. — К. : ВЦ «Академія», 2012. — 288 с. — (Серія «Альма-матер»).

6. Піз А. Мова рухів тіла / Аллан Піз, Барбара Піз. – КМ-БУКС, 2015. – 416 с.

7. Сайтерли І.А. Культура міжособистісних стосунків: навчальний посібник / І.А. Сайтерли. – К.: «Академвидав», 2007. – 239 с.

8. Семенюк О.А. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. / О.А. Семенюк, В.Ю. Паращук. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 240 с. (Серія «Альма-матер»)

9. Філоненко М. Психологія спілкування: навчальний посібник / М. Філоненко - К. : Центр учбової літератури, 2008.- 224 с. - Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-book-163.html>

10. Щербина Д. В. Невербальна культура педагога: методичні рекомендації до проведення лабораторних занять з курсу «Основи педагогічної творчості та майстерності / Дар'я Володимирівна Щербина. – Київ: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2012 р. – 58 с.

11. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навчальний посібник / О.В. Яшенкова. – К.: Видавничий центр «Академія», 2010. – 309 с.

Допоміжна:

1. Бацевич Ф.С. Міжкультурна комунікація: довідник. – Львів, 2009. – 141 с.

2. Бутенко Н.Ю. Комунікативні процеси у навчанні: підручник / Н.Ю. Бутенко. – К.: КНЕУ, 2004. – 383 с.

3. Зубенко Л.Г. Культура ділового спілкування: навчальний посібник / Л.Г. Зубенко, В.Д. Немцов. – К.: «ЕксОб», 2000. – 200 с.

4. Кость С. Педагогічне спілкування: особливості, закони, функції / Тетяна Липченко, Світлана Кость // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна: збірник наукових праць / головний редактор Р. І. Благута. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – Вип. 2. – 204 с. – С. 147-155. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

(http://www2.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyky/nvsp/02_2017/18.pdf)

<http://www2.lvduvs.edu.ua/seriia-psykholohichnauk/508-vipusk-2-2017>

5. Кушнір Р. Великий оратор. – Дрогобич, 2013. – 256 с.

6. Мацько Л.І. Культура української фахової мови: навчальний посібник / Л.І. Мацько, Л.В. Кравець. – К. : Видавничий центр «Академія», 2007. – 359 с.

7. Правова міжкультурна комунікація: до ЄВРО-2012: навчальний посібник / [О. Бойко, Н.І. Казимир, Б. Кравець, С. Кость, Г. Ойцевіч, А. Токарська, О. Федішин, О. Цибух; за заг. ред. д-ра юрид. наук А.С. Токарської]. – Львів: ЛьвДУВС, 2011. – 240 с.

8. Психологія міжособистісного спілкування: робоча програма для студентів денної форми навчання напряму підготовки 6.140103 «Туризм» – К.: КУТЕП, 2012. – 38 с.

9. Екман П. Теорія брехні. Як визначити брехуна в бізнесі, політиці та приватному житті / Пол Екман . – КМ-БУКС, 2015. – 320 с.